

Emil Zaitz, Teresa Radwańska, Kazimierz Radwański

Kraków - Stare Miasto, ul.
Waryńskiego - Planty. Skarpa

Informator Archeologiczny : badania 11, 171-172

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nienia wapiennego, połączonego zaprawą wapienną. Jeden mur biegł w kierunku północ - południe. Pozostałe dwa mury usytuowane były po osi wschód - zachód. Stopa jednego z nich tj. muru IX leżała na głębokości 1,8 m.

Przy murze IX wystąpiły, nad calcem odkrytym na głębokości 1,8 m, warstwy kulturowe w dużym stopniu zniszczone, o miąższości 90 cm. Zawierały one ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym również białe. W górnych partiach warstwy zaobserwowano niewielką ilość ceramiki średniowiecznej.

Wykop III założono po wschodniej stronie dziedzica. Uchwycono w nim warstwy kulturowe na odcinku 10 m; Natomiast na niewielkim odcinku odsłonięto tylko piaszczysty calc na głębokości 2,2 m. W calcu zaobserwowano fragment jamy o miąższości 60 cm, zawierającej ceramikę wczesnośredniowieczną. W pozostałych częściach wykopu występował materiał ceramiczny średniowieczny i nowożytny. Natrafiono na fragmenty czterech murów o kierunku wschód - zachód z których jeden jest kontynuacją muru IX z wykopu II. Pozostałe wykonane są z kamienia i cegły.

KRAKÓW - Stare Miasto
ul. Waryńskiego - Planty
Skarpa

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadził mgr Emil Zaitz pod kierunkiem mgr Teresy Radwańskiej i dr. Kazimierza Radwańskiego. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Siódmy sezon badań. Osadnictwo i umocnienia obronne wczesnośredniowiecznego Okołu /IX - XIII w./ oraz średniowieczny mur obronny.

Kontynuowano badania w północnej części tzw. Skarpy, po wschodniej stronie ogrodu klasztornego SS Bernardynek. Celem prac było dalsze rozpoznanie wczesnośredniowiecznych nawarstwień osadniczych i umocnień obronnych północno-wschodniej części Okołu oraz uzyskanie danych odnośnie posadowienia średniowiecznego muru obronnego. W trakcie obecnego sezonu odkryto i przebadano:

1. Nawarstwienia wczesnośredniowieczne związane ze starszym horyzontem osadniczym Okołu /IX-X w./. Łączna miąższość warstw z tego okresu kształtuje się w granicach 70-80 cm. W ich obrębie występują fragmenty naczyń wczesnośredniowiecznych i prehistorycznych /neolit/, wyroby krzemienne /paleolit i neolit/ oraz kości zwierzęce, węgle drzewne, grudki polepy i zbutwiałe szczątki drewna, kory oraz innych materiałów organicznych. Z tą serią nawarstwień związany był także obiekt jamowy o bliżej nieokreślonej funkcji. Posiada on kształt owalny, mocno wydłużony, o osi dłuższej na linii północ - południe. Szerokość w partii przydennej wynosi 180-240 cm, natomiast długość nie została uchwycona, znacznie przekracza 480 cm. Płaskie dno obiektu usytuowane było na głębokości 280 - 300 cm poniżej współczesnego mu poziomu użytkowego. Na dnie obiektu wystąpiła warstwa brązowo-brunatnej gliny

z fragmentami naczyń glinianych z 2 połowy IX i X w. oraz z ułamkami kości zwierzęcych, węgli drzewnych i zbutwiałych szczątków drewna i kory.

W północnej partii obiektu stwierdzono soczewki popiołu i rozdrobnionych węgli drzewnych.

2. Nasyp jądra wczesnośredniowiecznego wału obronnego /X/XI-XIII wieku/. We wnętrzu trzonu wału stwierdzono ślady konstrukcji drewnianych, zachowane w postaci smug mocno zmieszczanego, sproszkowanego drewna. Są to prawdopodobnie relikty konstrukcji skrzyńcowej wypełnionej utworami gliniastymi, ilastymi i piaskowato - gliniastymi.
3. Średniowieczny "wielki" mur obronny. Uchwycono i rozpoznano najniższą partię fundamentu muru. Stwierdzono, że wykonany był z łamanych kamieni wapiennych o średnicy 15-25 cm, ramdziej ok. 40-45 cm, głównie wewnątrz muru, łączonych zaprawą wapienną. Pomiędzy kamieniami występowały drobne okruchy cegiel. Szerokość muru w partii fundamentowej wynosiła prawdopodobnie 200 cm/?. Stopa jego obitała się wraz ze spadkiem terenu, tworząc charakterystyczne stopnie.
4. Nawarstwienia nowożytnie - poziomy użytkowe i wytworzone po zniszczeniu murów obronnych w początkach XIX wieku oraz nawarstwienia związane z zakładaniem Plant.

W trakcie prac nie stwierdzono nawarstwień średniowiecznych i nowożytnych z okresu istnienia muru obronnego. Prawdopodobnie zostały one całkowicie zniszczone w czasie porządkowania terenu w 1 połowie XIX wieku.

Materiały z badań przechowywane są w Dziale Krakowa Przedlokacyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

KRAKÓW - WAWEL
Rejon XIII - zachodnia
część wzgórze

Kierownictwo Odnowienia Zamku
Królewskiego na Wawelu
Państwowe Szkoły Sztuki na Wawelu

Badania prowadzili mgr Zbigniew Pianowski i Janusz Firlet pod kierunkiem mgr Stanisława Kozieła. Finansowało Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu. Dwudziesty ósmy sezon badań. Grodzkie głównie IX-XIII w., zamek gotycki i renesansowy oraz relikty osadnictwa nowożytnego.

W roku 1977 skoncentrowano się na rozpoznaniu odkrytego w 1976 roku sakralnego obiektu romańskiego, rozszerzając eksplorację po stronie południowej apsydy prezbiterium. W toku badań odsłonięto dalszą partię średniowiecznego przedmurza z końca XIV lub przełomu XIV i XV wieku, którego stopa tkwiła w resztkach wału z 3 ćw. XIII w.